

ԱՐԵՎՈՅՍ ԱՐԱՐՏԵԱՆ

ՊԵՐՏՆԵՐԱՐ ԶՈՐԻՆՔՆԵՐԻ ԵՒ ՇԱՐՔ ՕՐԵՐ

Յ. Գ. ՄԱՐԿՈՍՅԱՆ
Համարառու—Տնօրէն

Տ Ա Ր Ե Յ Ի Ե Կ Ա Ն Ի Յ Կ
ԻՉՄԻՐ . . . Օմբ. ունի . . . 1
ԿՈՒՐՔԱՐ . . . ՄԱՏԻՔԻՆԵՐ . . . 6
ՕՏԱՐ ԵՐԿՐԻ . . . Յարկ . . . 25

Շ Ա Ն Ո Ւ Շ Ա Յ Ի Ե
7 . . . զուգ. աղբ . . . ՄԵՎ ԱՆԳՈՒՄ
2 . . . զուգ. . . ԵՐՄՈՒ ԱՆԳՈՒՄ
60 . . . խարս . . . ԵՐԵՔ ԱՆԳՈՒՄ

Պ. Գ. ՄԱՐԿՈՍՅԱՆ
ԻՉՄԻՐ . . . Օմբ. ունի . . . 1
ԿՈՒՐՔԱՐ . . . ՄԱՏԻՔԻՆԵՐ . . . 6
ՕՏԱՐ ԵՐԿՐԻ . . . Յարկ . . . 25

Ա. Կ. ԱՂԱՋԱՐԵԱՆ, կրտսորիկ բաժնուղարգարութեան եւ ծանուցման վե.
Քարտիկ ընդ. գործերը = Շեշէճիկի գատուտի Չիկերարա Յիշխանի . . .
ՈՒ . . . Կրտսորն, յօգուած կամ նամակ, որ հարկակի ՏՆՕՐԻՆՔՆԵՐԻ
կա վերաբեր, տնօրէնին կը դրուի. Եվիլի Խան Թիւ 7.

ԻՉՄԻՐ, ԶՈՐԻՆՔՆԵՐ 6/18 ՅԱՆՆԵՍ 1884

ԻՉՄԻՐԻ ԳԱՆՍԱՌԻՆ ՀԱՅ ԿՐԹԱՐԱՆԻ ԵՐԿՐԻ

Իզմիրի գաւառին Հայ վարժարանաց վիճակը չէ այնքան նորանաճիկ որքան կը գտնեն Արեւելէ տեղոյս Հոսիսիմեան վարժարանին վերաջնութեան ստիճիւ գրած ատեն :
Իզմիրի գաւառին Հայ վարժարաններն բնութիւն գաւառին մէջ գտնուող միւս վարժարանց կամ թէ՛ ճարտարապետական վարժարանները պէտք է հասկնալ, և ճիշտ մեր նպատակն ալ ատենց վրայ խօսել է :
Իզմիրի գաւառին Հայ վարժարանն ոչ ոք կրտսորն, Հայ ազգի համեմատելով ճանկատանի միւս ժողովրդաց հետ, յետանայ վիճակ մ'ունի : Այսու հանդերձ այս արարագան այնքան ցաւալիկ չէ մեզի համար, քանի որ կրտսորն առարկուելու առանց վարժարանի, թէ՛ յիշուած ժողովրդներն ալ մէն պարագայի մէջ նախարատ են մեզի : Այլ, ցաւալիկ պարագան այն է միայն որ կրտսորն կամ վարժարանական ուղղութիւնը շատ արտօրինակ և անհամեմատ է մեր մէջ : Ազգին չէ թէ միայն ընդհանուր գաւառի արարակութեան մէջ միօրինակութիւն չկայ, հազա նոյնիսկ, միևնոյն գաւառին մէջ զարմանալի արտօրինակութիւն և անհամեմատութիւն մը կը տեսնուի :
Այս տողերը գրելու մասնաւոր պատճառ մ'ունիք, որ քիչ մը վարժարանի տեսնենք, ուստի ընդհանուրն մասնաւորին թելելով կրտսորն խօսել միմայն Իզմիրի գաւառին Հայ վարժարաններու վիճակին վրայ :

Եւ եւ, որ այնքան դժուարութիւն իրօսի Իզմիրի Հայոց կրթական վիճակին վրայ, գտնէ գաղափար մ'ունի որքան որ Իզմիրի այնքան մեծաւոր քաղաքացի հայերուն կրթական վիճակին և վարժարանական կարողութեան վրայ : Բազաքս երկու երեք, և առ աւելն երեք չորս ժամ հեռուութիւն ունեցող քաղաքացի հայերը, բառին բնարձակ նշանակութեամբ, Իզմիրի Հայ ժողովուրդը կոչելը սխալ չէ կարծես : Եւ Արեւելէ ստորաւական պատասխան մը տար մեր այս առարկութեան և եթէ գիտնար, թէ Հայաստանի ամեն յետանաց օտաւառ հայերն իսկ Իզմիրի չընկալայց այդ հայերուն վրայ առարկութիւն մ'ունին ուսանի և կրթական տեսակետով համատեք են որ տեղի լիզու մը պիտի գործածէր Հոսիսիմեան վարժարանի վերաջնութեան ստիճիւ գրած ժամանակ :

Արարեւ, վանողաբար լոկ Իզմիր քաղքի Հայոց կրթական վիճակը մեծ առարկութիւն մ'ունի միւս գաւառներու Հայոց այդ վիճակին վրայ, նաև ստոր է որ Իզմիրի քաղաքական գրգռութիւնը և եւրոպացուց հետ ունեցած ներազդողութիւնը մեծ պատճառներ են նոյնիսկ Կ. Պոլսոյ առջև նախանշիլ ընելու գինը և հետեւաբար իր միջոցով միւս գաւառներու վրայ իր իզմիրի քաղաքական գրգռութիւնը և եւրոպացուց հետ ունեցած ներազդողութիւնը :

Ներքէ ի վեր փակուած է, թէ քաղքի միջոցին իսկ կարելի չէ վիճակի մէջ կը հեծէր, կը տնջէր : այս ողորմելի կարգութեան պատճառն արթնելու կողմը հուշութեան մը, յատկապէս կան յուրն է : Արթնելու կողմը այդ հուշութեան մէջ գտնուող թեմերը ալ քաղքի այնքան կարեւոր գաւառի Հայոց ամենակարեւոր ժողովրդեան :
Այսինքն այդ նամակը, զոր զանց կընենք նոյնութեամբ հարատարակել, կը պատմէ թէ, ամէն մ'աւելի է որ տեղոյս քաղքի հետ իր հարեւորքը գաղափար և առամանակեայ կերպով, ուստի Այսինքն Հայ ժողովուրդը կը ինքնի Իզմիրի ճեպնահամար միջոցէն, որ մինչև յիշուած քաղքի նային վերադարձը, ուրիշ առամանակեայ քահանայ մը զընդմիջ իրենց, բայց նորն ճեպնահամար միջոցով, առարկուելով թէ, իրենց քահանային օտարմը երթալ պատուիրած ատեն չեն թողուցեր որ երթալ, կը մտնէ իրենց խնդիրը, պատասխանելով որ, կրտսորն ուրիշ քաղքի քահանայ բերել տայ, եթէ ունին պէտք ուրիշ քահանայ : Իրաց այս վիճակին մէջ քանի մ'անգամ նմանեալ կը պատահի, ուստի կրտսորն որ երթալ սպասել, մինչև որ նորն իր քահանան կուգայ թողելու :

Ժամակոյն ամեն առտու բոտ ուղարկութեան եկեղեցի կը հրաւիրէ զժողովուրդը, որ կերթայ իր աղօթքը կատարելու ամեն ժամեղութիւն լսելու : Օտար հասարակութեանց առջև ծայրեղան կը նկատել ինքզինքն Այսինքն Հայ ժողովուրդը, և նորին արթնութիւնն այնքան անգամ չը բանար անգամ մ'անոր վրայ նայելու :
Եկեղեցու այս փակեալ վիճակէն կը հետեւի, կընէ Այսինքն նամակը, դարձեալ փակուած, որ թեև բոտ մեզ սերտ առջև չալին մը չունի եկեղեցիին հետ, սակայն զիրար կը համարենք, երբ մտածենք թէ, փոքր քաղքներու կամ թաղային դարձեալութեան մէջ եթէ մասնաւոր գաւառներ պակաս եկեղեցու քահանայ կը վարէ այդ պատճառը :
Անկեղծօրէն խօսելու համար, այնքան մեծ դաւ մը չենք գգար Այսինքն եկեղեցու արարողութեանց քանի մը ժամանակ դարձեալ կը գտնենք, սակայն մեծ վերա կը գտնենք դարձեալ արարողութեանց օր մ'իսկ դարձեալ կը համարենք իրենց համար : Մտոյգ է որ կը բոնական արարողութեանց առամանակեայ դարձեալ միմայն գայթակղութիւն կը գաղափարէ և ունի, և հետեւաբար բարո-

յան զգայի կորուստ մը չեն թողներ ազգի արարողային համար, սակայն այս կարգի դարձեալ կարեւոր է ալ երբեք իրենց ցաւալի հետեւութիւններն ունեցած են, այն է կրտսորնութիւնը :
Իսկ դարձեալ դարձեալ փակման խնդրոյն, մեծ կարեւորութիւն ունի նա բոտ ինքեան, և երբեք բացարձակեան կարտ չէ, բաւական է որ, մտածէ մէկը թէ, ժողովուրդ մը որ դարձեալ չունի բարոյական կեանք չունի : Առանց կրթութեան և ուսանման մարդ ոչ այլ ինչ է եթէ ոչ մեքենայ մը, լոկ բնական տիրոջ յաջեցուցման ծառայող :
Իզմիրի գաւառին դարձեալութեամբ այս անկանոնութիւնը բաւական հեռու անցելու մը մը նայած է, և մինչև Կ. Պոլս-Ասիոյ ուրիշ գաւառներ, գիւղեր և ամենք մեծամեծ և անքուհարտ արարողութիւններով դարձեալ կուտանի ի չօղջե սակ ծուկով, և արդէն երբեք մեր մէջ բարոյական դարձեալ յեղաշրջումներ ներմուծելով, հաս Իզմիրի գաւառին մէջ, որ ամենակարեւոր գաւառ մ'է, և որոյ կեդրոն Իզմիր բաւական ոյժ և կարողութիւն ունի այս պարագայիս դարձեալութեան օր բոտ օրէ կը յետադիմեն, անսք զաւստու չունին և կը փակուին, ուստի դրստաւ ունին բայց . . . դաս չունին, ուստի կեդրոնին հետ բնաւ յարաբերութիւն չունենալով անուսով միայն դարձեալութիւններն, և ուրիշ բանի չեն ծառայէր եթէ ոչ այն վայրին որ կը դրուի մասնակցութեան, իրենց մայրը չընեղելու համար տունն հետ անցնելու նպատակաւ :
Անկեղծելով մեր խօսքը, ազգային ճեպնահամար իշխանութեան ուղարկութիւնը կը հրաւիրենք, զամ զամեղութեան մեր յիշած նամակին, Այսինքն Հայոց փակեալ եկեղեցիին և դարձեալ վրայ, որք միակ շարժառիթ եղան այս տողերը գրելուս :

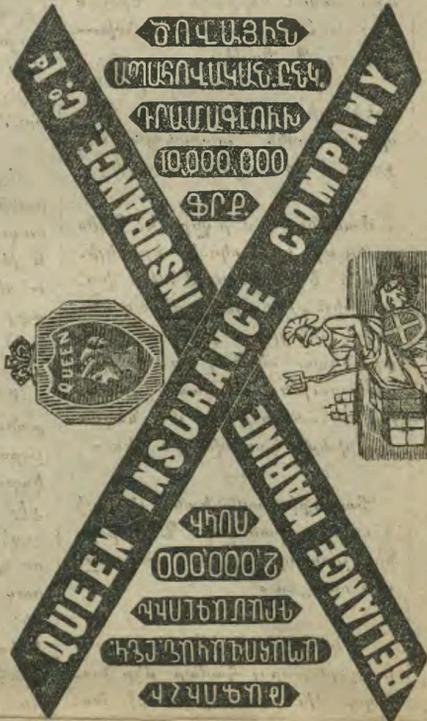
ՆԱՄԱԿԱՆԻ
Կ. Պոլս, 31 Մայիս 1884
Ազգի բարեկամ
Անկեղծ է ձեզ մեկնել իմ ուրախութիւնը : Արարողային հարատարակութեան վերականգնումը, միայն թէ իմ ինդակցութիւնը, յապաղելու համար ձեր ներողամտութիւնը կը խնդրեմ : Ի՞նչեք գուր արդէն գիտէք որ անձնական դարձեալութեան չեն տար ինձ իմ ամէն փափաք և պարտաւորութիւն ժամանակին կատարելու : մինչև Կ. Պոլս ինձ համար ցանկալի հաճոյք մը է. թերեւս կարծուի թէ ինձի գրելու ստաբելը մը բացուե-

լուն համար կը խնդրամ, ասիայն պարէն ճանապէհ ձեզ որ եթէ ձեզի չափ անջահալք չեմ գիտ ուրիշներու պէս ալ երեսն քամ, ուստի կրտսոր պատճով վերջին մարտի վիճակն անկեղծութեամբ մասին : Առայտաբար յարատեւութիւն կը մտայնել մ'արագին և ձեր ներողամտութիւնը կը խնդրեմ : Եթէ երբեք իմ դրողութիւնը պարտաւանք են կետեր Արարողային դարձեալութեան տալու : Իրաւ է որ այդ պարագայի մէջ կրտսորն յայտնել իմ անուն և աղափար պատմէ, բայց ես գիտեմ որ դուք օրէնքին ձեզի տուած ամեն իրաւանց անխնայ պահանջներն չէք ծառայելու կը բաւականապէս և տառապօրէն կը նորհեք այն պիտի վիճակներով մ'է այս որ մեծ հոգի մը հետ բարոյական մեծ գործիւն մը կ'ենթադրէ : Անոնք որ բարոյական այդ գործիւնը ունին կրտսորն մէջ հարտաւանքներու տակ հազուադէպ անարարութեան մը որ յաղթական հակառակորդին իսկ վատութիւն կ'աղղէ, նա կը զգայ որ ննդու կ'ունի մեքենայութեան և դաւ բաւական չեն փակելու բերան մը, լուեցունելու լիզու մը որ ուղղութեան ստվարած է :

Անկեղծութեան կը զարմանաւոր լինեմք : Անոնք որ բարոյական այդ գործիւնը ունին կրտսորն մէջ հարտաւանքներու տակ հազուադէպ անարարութեան մը որ յաղթական հակառակորդին իսկ վատութիւն կ'աղղէ, նա կը զգայ որ ննդու կ'ունի մեքենայութեան և դաւ բաւական չեն փակելու բերան մը, լուեցունելու լիզու մը որ ուղղութեան ստվարած է :
Անոնք մէջ ամենին կարեւոր գրեթէ փակման մը ստացաւ, երբեք Զ. կամ ողիկոս ընտրուեցաւ ամենայն Հայոց, հակառակ իր կրկնակի հրատարակութեան, աշխարհի ամեն հայաբնակ քաղաքներէ շտրհարողութեան և կանգալիկեան հետագիտներ տեղային, և կարծես երկնք

ԱՊԱՀՈՎԱԿԱՆ ԳՆԻՊԻՍՇՊԵՆ

RELIANCE... Այսպիսով ինչ և ո՞ր... իրականացնելու... հարկադրված... հարկադրված... հարկադրված...

QUEEN... Պարզապես Ազատ... իրականացնելու... հարկադրված... հարկադրված... հարկադրված...

Սոցիալական... Այսպիսով ինչ և ո՞ր... իրականացնելու... հարկադրված... հարկադրված... հարկադրված...

THE LONDON PHARMACY

Դ Ե Ղ Ա Ր Ա Ն Լ Օ Ն Տ Օ Ն... ԱՆԿՐԱԿԱՆ ԵՒ ՕՏԵՐ ՔԵՐԵՎԱԿԱՐԸ... Ի ԶՄԻՌՈՒՄ

MOORE'S. — Chlorodyne... MOORE'S. — Lait Virginal... MOORE'S. — Neuralgie Crystal... MOORE'S. — Glycerine Cough Eli xir... MOORE'S. — Callicura...

MOORE'S — Glycerine and Honey

Jelly... MOORE'S. — Effervescent Saline... MOORE'S. — Alcohol d'Opheline... MOORE'S. — American pick-me-up Bitters... MOORE'S. — Patent Delectables... MOORE'S. — American Bay Rum...

LONDON & LANCASHIRE

Table with financial data for London & Lancashire, including shares and interest rates. Includes logos and text in Armenian.

THE LIVERPOOL & LONDON & GLOBE INSURANCE COMPANY. ԼԻՎԵՐՊՈՒԼ և ԼՕՆՏՕՆ և ԿԼՕԳ ԱՊԱՀՈՎԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ. Այս ընկերությունը կապահովի հրդեհի դեմ թե՛ իրերի և թե՛ շրջապատի մեջ շինությունների, ապրանքների, գործարանների ևս...

EUGÈNE DE FRANCONY A BORDEAUX. ԵՕՅԷՆ ԵՐ ՖՐԱՆՔՕՆԻ Ի ՊՕՐՏՈՅ. Այս վաճառատան անհատները հանրապետական են իրենց ընտրված անունը ու ազնվականները, զբոսայիտները և արվեստագետները ու անխաղախները ի վերջոս...

Table with financial data, interest rates, and share information. Includes text in Armenian.